

REFERAT Særligt udvalg om klima og bæredygtighed 2019-2021 d. 07-10-2020

Mødedato Onsdag d. 07. oktober 2020 kl. 00:00

Mødested Mødelokale 1A, Landemærket 26 i Rønne

Indholdsfortegnelse

Fraværende og bemærkninger til dagsordenen.....	3
Første udkast til energistrategi samt opdateret udkast til energipolitik.....	5
Drøftelse af kommissorium for udarbejdelse af politik for grøn mobilitet.....	10
Afslag på HUB-projektet vedr. brintbusser til BAT.....	13
Mødeplan 2021 for Særligt udvalg om klima og bæredygtighed.....	16
Eventuelt.....	19

Punkt 1: Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

Åbent punkt

1 Fraværende og bemærkninger til dagsordenen

00.22.04A08-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	07-10-2020	1	

Fraværende

Alex Kjeldsen og Helle Munk Ravnborg har meldt afbud til mødet.

Bemærkninger til dagsordenen

Udviklingskonsulent Mads Boss deltager under hele mødet.
Søren Schow forlod mødet kl. 17 under behandling af punkt 3.

Punkt 2: Første udkast til energistrategi samt opdateret udkast til energipolitik

Bilag

Bilag 1 - Udkast til energistrategien v.13

Bilag 2 - Udkast til Bornholms Energipolitik 2020 (af 2. juni 2020 - revideret 1)

Bilag 3 - Rapport – Scenarier til Strategisk Energi Plan – BRK,sep 2020_rev_2

Åbent punkt

2 Første udkast til energistrategi samt opdateret udkast til energipolitik

13.00.00P22-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	07-10-2020	2	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed beslutter

Resumé

Med udgangspunkt i kommissoriet for energipolitikken ([kommissoriet for energipolitikken](#)) har Særligt udvalg om klima og bæredygtighed lavet et udkast til energipolitik og -strategi. På baggrund af analyser med simuleringer af Bornholms energisystem, samt interessentmøder, er et udkast til energistrategien udarbejdet (bilag 1). Arbejdet har desuden ledt frem til et opdateret udkast til energipolitikken (bilag 2), og de endelige resultater af simuleringerne (bilag 3).

Strategien foreslår en række tiltag, der hver især er med til at understøtte indfrielsen af ét eller flere mål i politikken. Tiltagene skal fungere som afsæt for handleplaner, som udarbejdes i 2021.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvalget drøfter energistrategi og -politik.
- udvalget tager den endelig afrapportering på simuleringerne til efterretning.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 7. oktober 2020:

Ad. a: drøftet, idet det bemærkes at den endelig energipolitik og -strategi ikke skal behandles via Natur- og Miljøudvalget. På næste ordinære møde i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed fremlægges revideret udgave af energipolitik og -strategi. Endelig version behandles i december.

Ad. b: taget til efterretning

Sagsfremstilling

Med udgangspunkt i kommissoriet for energipolitikken ([kommissoriet for energipolitikken](#)) har Særligt udvalg om klima og bæredygtighed lavet et udkast til energipolitik og -strategi. På baggrund af analyser med simuleringer af Bornholms energisystem, samt interessentmøder med bornholmske virksomheder og aktører med interesse i Bornholms energipolitik, er et udkast til energistrategien udarbejdet (bilag 1). Arbejdet har desuden ledt frem til et opdateret udkast til energipolitikken (bilag 2), og de endelige resultater af simuleringerne (bilag 3).

Formålet med Bornholms energistrategi er at skabe sammenhæng mellem de politiske mål i Bornholms Energipolitik og de tiltag bornholmske virksomheder, bornholmere, Bornholms Regionskommune og øvrige interessenter iværksætter for at indfri målene.

Prioriteter i energistrategien

Udkastet til energistrategien beskriver, hvordan Bornholm overordnet i tre faser skal indfri sine grønne ambitioner. Prioriteterne er gengivet i model 1:

	2020-2025	2025-2030	2030-2035
Temaer	Høj energieffektivitet, elektrificér og forbered Power-to-x	Ny grøn strøm, afprøv Power-to-x i forskellige sektorer og forbered ny varme på Bornholm	Energiø, power-to-x i stor skala og brug af grønt brændstof
Produktion	<ul style="list-style-type: none"> - 50 MW solceller - Større søkabel 	<ul style="list-style-type: none"> - 100 MW Havvindmøller - Bæredygtig biomasse - Kobling af fjernvarmenet 	<ul style="list-style-type: none"> - 2 GW havvindmøller - Brug af overskudsvarme fra power-to-x
Forbrug	<ul style="list-style-type: none"> - Elektrificer forbrug - Mere bæredygtig biomasse - Forbered power-to-x 	<ul style="list-style-type: none"> - Fortsat elektrificering - Affald til biomasse - Afprøv power-to-x 	<ul style="list-style-type: none"> - Power-to-x produktion og forbrug
Udvikling	<ul style="list-style-type: none"> - Kommunal medfinansieringspulje til grønne udviklingsprojekter 	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan bruger vi bæredygtige brændsler på Bornholm? 	<ul style="list-style-type: none"> - Bæredygtig bornholmsk udvikling med udgangspunkt i energiøen

} Eksempler på tiltag

Den første fase går frem til 2025 inden den forventede etablering af en kystnær havvindmøllepark. Her skal energieffektiviteten på Bornholm øges, der skal elektrificeres og Bornholm skal forberede produktion af grønt bæredygtigt brændsel (power-to-x). I den anden fase, som går fra 2025 til 2030 inden etableringen af energiøen, skal Bornholm bruge den nye tilgængelige strøm fra den kystnære havvindmøllepark, afprøve brugen af grønt brændsel i forskellige sektorer og forberede den nye varme på Bornholm, som på sigt kan erstatte BOFAs forbrændingsanlæg samt Bornholms Energi og Forsynings BLOK 6¹. I den tredje fase, som går fra 2030 til 2035, hvor energiøen er begyndt at levere strøm, skal Bornholm udnytte tilgængeligheden af strøm og producere grønne brændsler i stor skala og sikre, at brændstoffet integreres i de forbrug, der er. Alt sammen for at sikre et CO2-neutralt Bornholm i 2025 indenfor el- og varmesystemet, og i 2035 indenfor transport og virksomhedernes procesenergi.

Indholdet i energistrategien

Energistrategien foreslår en række tiltag, der hver især er med til at understøtte indfrielsen af ét eller flere mål i energipolitikken og understøtter at Bornholm bevæger sig i en grøn retning. Tiltagene skal desuden fungere som afsæt for handleplaner, som udarbejdes i 2021. Et tiltag kunne for eksempel være at "Bornholm skal effektivisere forbruget af energi og omstille forbruget til grøn strøm og fjernvarme, hvor det er muligt", eller at " understøtte udvikling, forbedelse samt produktion af alternative grønne brændsler (power-to-x)".

¹ Biomassebaseret kraft-varmeanlæg ejet af Bornholms Energi og Forsyning.

De i alt 23 foreslåede tiltag er oplistet i bilag 1, tabel 3. For at se hvilke mål som tiltagene understøtter henvises til bilag 1, tabel 2 samt udkast til energipolitikken (bilag 2). Tiltagene er alle vurderet ud fra, hvor energieffektivt tiltaget er, hvordan tiltaget reducerer CO₂-udledningen, tidshorisont for implementering af tiltag, hvor omkostningseffektivt tiltaget er, og hvilke aktører, der har de primære økonomiske interesser på spil, eller som har en bærende rolle i tiltaget.

Inddragelse af interessenter i udarbejdelsen af strategien

Der er i udviklingsarbejdet af energipolitikken og -strategien inddraget så mange idéer og vinkler som muligt. Det drejer sig om udvalgs møder i Særligt Udvalg om Klima og Bæredygtighed, møder med bornholmske virksomheder og erhvervsorganisationer samt møder med andre aktører med interesse for Bornholms grønne omstilling. Det har på grund af COVID-19 pandemien ikke været let at møde bornholmerne. Der var blandt andet planlagt et stort borgermøde d. 23. september 2020 om energipolitikken, som til udvalgets fortrydelse måtte aflyses. Det er i stedet planlagt, at der gennemføres borgermøder i forbindelse med udarbejdelsen af handleplaner for energistrategien i 2021, når forsamlinger igen er muligt.

Den endelige afrapportering på resultaterne af simuleringerne

På mødet i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed d. 2. september, blev et første udkast til afrapportering på simuleringerne drøftet. På baggrund af gennemgangen af resultaterne blev det efterspurgt fra udvalget at opdatere simuleringerne og resultaterne med elektrolyseanlæg, hvis størrelse var relevant for Bornholm. Der er på den baggrund foretaget test af to kapaciteter af elektrolyseanlæg på henholdsvis 5 MW og 25 MW.

Derudover blev det efterspurgt fra udvalget, at de decentrale fjernvarmeværker på øen blev elektrificeret samt at den tunge transport elektrificeres. Simuleringer på elektrificering af fjernvarmeværkerne i Hasle, Nexø og Østerlars er gennemført med omlægning af biomasseanlæg til varmepumpe og elkedel, og den tunge transport er elektrificeret i relevante scenarier.

De opdaterede simuleringer viser, at

- *Elektrolyseanlæg på 5 og 25 MW:* med 100 MW havvind og en elektrolysekapacitet på 25 MW vil varmen kunne udnyttes fuldt ud og dække Rønnes varmeforbrug, cut-off² er reduceret til 2% af havvindmølleproduktionen og der er en brintproduktion, der kan dække lidt over halvdelen af behovet for procesenergi og øvrige transport. I de kørte scenarier med hhv. 5 MW og 25 MW power-to-x anlæg udnyttes anlægget hhv. ca. 65% og ca. 60 % af tiden.
- *Elektrificering af decentrale fjernvarmeværker og tung transport:* hvis de decentrale fjernvarmeværker og den tunge transport elektrificeres med en elproduktion fra 100 MW havvind, så vil det øge elforbruget og dermed el-importen markant, og der vil tillige være en markant importbegrænsning i søkablet. Fuld elektrificering må derfor først anses for at blive relevant, når søkablet erstattes af nye kabler i forbindelse med 2 GW havvind i 2030. Med 2 GW havvind kan alt lade sig gøre i relation til elektrificering og power-to-x produktion, spørgsmålet er, hvad der er rentabelt i forhold til det bornholmske energisystem. Det må derfor være en del af arbejdet med Bornholm som Energi-ø i de kommende år at finde den rigtige størrelse for et power-to-x anlæg på Bornholm, afhængigt af om der kommer 100 MW havvind eller 2 GW havvind, så produktionen af power-to-x balanceres med behovet på Bornholm for elektricitet, brændstof og muligheden for at nyttiggøre varmen bl.a. i fjernvarmenettet.

² "Cut-off" betyder, at elproduktionen ikke kan afsættes og heller ikke eksporteres på grund af søkablets kapacitetsgrænse.

Processen fremadrettet for Bornholm energistrategi og -politik

Efter at energistrategien er drøftet på udvalgsrådet d. 7. oktober, vil kommentarer blive indarbejdet i et endeligt udkast til godkendelse i Særligt udvalg om klima og bæredygtighed d. 4. november. Herefter vil energistrategien og -politikken blive lagt til godkendelse i Natur- og miljøudvalget d. 1. december, Økonomi-, Erhvervs-, og Planudvalget d. 9. december og endelig i Kommunalbestyrelsen til godkendelse d. 17. december.

Efter kommunalbestyrelsens godkendelse af energistrategi og -politik vil arbejdet med at lave handleplaner ud fra tiltag foreslået i energistrategien blive udarbejdet og påbegyndt implementeret i 2021. Bornholms Energipolitik og -strategi vil herefter løbende blive vurderet i forhold til målopfyldelse med mulighed for justering i ambitioner, mål og tiltag.

Økonomiske konsekvenser

Det forventes, at arbejdet med energistrategien leder frem til, at de foreslåede tiltag i bilag 1, tabel 3 skal implementeres gennem handleplaner. Godkendes midler til at udarbejde handleplaner af kommunalbestyrelsen, vil hver handleplan skulle redegøre for de økonomiske konsekvenser af tiltagene. Initiativer i handleplanerne, der kræver kommunal finansiering, forventes at indgå i de årlige budgetprocesser.

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 3: Drøftelse af kommissorium for udarbejdelse af politik for grøn mobilitet

Åbent punkt

3 Drøftelse af kommissorium for udarbejdelse af politik for grøn mobilitet

00.16.02P22-0001

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	07-10-2020	3	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Resumé

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed skal i 2021 udarbejde en politik for grøn mobilitet. Der er i den anledning behov for en indledende drøftelse af indholdet i kommissorium for udarbejdelse af politik for grøn mobilitet.

I forbindelse med arbejdet er et budgetforslag vedrørende arbejdet med strategi for grøn mobilitet under politisk behandling ([læs budgetforslaget her](#)). Budgetforslaget indgår i det udmeldte budgetforlig, og det forventes derfor, at forslaget vedtages af kommunalbestyrelsens d. 8. oktober 2020 som en del af budget 2021.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- udvalget drøfter indhold til kommissorium for udarbejdelse af politik for grøn mobilitet

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 7. oktober 2020:

Drøftet

Sagsfremstilling

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed skal i 2021 udarbejde en politik for grøn mobilitet. Der er i den anledning behov for en indledende drøftelse af indholdet i kommissorium for udarbejdelse af politik for grøn mobilitet.

I forbindelse med arbejdet er et budgetforslag vedrørende arbejdet med strategi for grøn mobilitet under politisk behandling ([læs budgetforslaget her](#)). Kommunalbestyrelsen træffer endelig beslutning om forslaget i forbindelse med andenbehandlingen af budget 2021, d. 8. oktober.

Såfremt budgetforslaget godkendes, skal der træffes beslutning i Økonomi-, Erhvervs-, og Planudvalget om, hvordan udmøntningen af midlerne skal tilrettelægges. For at Særligt udvalg om klima og bæredygtighed kan indstille til, hvordan midlerne skal udmøntes, ønskes en drøftelse af kommissorium for udarbejdelse af politik for grøn mobilitet i udvalget.

De økonomiske rammer for strategi for grøn mobilitet

Såfremt kommunalbestyrelsen tiltræder budgetforslaget vil der være i alt 900.000 kr. til at udvikle strategi for grøn mobilitet. Midlerne udgøres af

- 300.000 kr. fra §17.4 udvalgets pulje for 2020 (tildelt af KB under Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets budget) samt
- Merbevillingen (jf. budgetforslaget) for 2021 på 600.000 kr.

Drøftelse af forslag til arbejdsplaner i strategi for grøn mobilitet

Som inspiration til, hvad strategi for grøn mobilitet skal indeholde af arbejdsplaner, er her indsat forslag til drøftelsen:

1. Analyse af teknologiske samt adfærdsmæssige muligheder og tendenser indenfor grøn mobilitet
2. Borgerinddragelse herunder facilitere borgerdrevne projekter, der fremmer infrastrukturinitiativer
3. Udvikle konkrete projekter indenfor grøn mobilitet i samarbejde med borgere og virksomheder, der reducerer CO₂-udledningen på Bornholm
4. Udarbejde handleplaner der fremmer de ønskede strategiske prioriteringer

Spørgsmål til drøftelsen kan på den baggrund være:

- Er det de rigtige arbejdsplaner (1-4 ovenfor) for arbejdet med strategi for grøn mobilitet?
- Er der andre arbejdsplaner, der bør tilføjes?
- Er der forslag til fordeling af midlerne til arbejdet (samlet budget på 900.000 kr.)?

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 4: Afslag på HUB-projektet vedr. brintbusser til BAT

Åbent punkt

4 Afslag på HUB-projektet vedr. brintbusser til BAT

13.00.00P22-0002

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	07-10-2020	4	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed orienteres

Natur- og Miljøudvalget orienteres

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget orienteres

Resumé

Der er modtaget afslag på ansøgningen vedrørende HUB-projektet (Hydrogen Utility Bornholm), hvor Bornholms Regionskommune, primært repræsenteret ved BAT, var partner i projektansøgning, der handlede om at afprøve muligheden for at gøre øer CO₂-neutrale ved hjælp af brint.

Indstilling og beslutning

Kommunaldirektøren indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning.

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 7. oktober 2020:

Taget til efterretning

Sagsfremstilling

Bornholms Regionskommune, primært repræsenteret ved BAT, blev af Bornholms El-Produktion (Bornholms Energi og Forsyning) og Danmarks Tekniske Universitet (DTU) med kort varsel inviteret med i en projektansøgning, der handlede om at afprøve muligheden for at gøre øer CO₂-neutrale ved hjælp af brint. Projektet blev navngivet HUB (Hydrogen Utility Bornholm). Ansøgningsfristen var 29. april 2020.

Afslag

Der er modtaget afslag på ansøgningen, idet ansøgningen ikke har opnået det påkrævede antal point i evalueringen. Ansøgningen opnåede 8,5 point, kravet var 10,0 (se bilag 1). Bilaget er lukket, da der af virksomheder i konsortiet bag ansøgningen er efterspurgt fortrolighed. Af offentlighedsloven fremgår en "formodningsregel" om, at hvis virksomheden oplyser, at det er af væsentlig betydning for virksomheden, at oplysningerne ikke udleveres, da er myndigheden berettiget til at lægge dette til grund. Bornholms Regionskommune vurderer på den baggrund, at der er tale om fortrolige oplysninger som indtil videre ikke bør fremlægges offentligt.

Følgende begrundelser indgår bl.a. i afslaget:

- Transportdelen af projektansøgningen har ikke tilstrækkeligt fokus, fx for få brintbuser, der leases
- Der mangler detaljeringsgrad fx vedrørende placeringen af brintanlæggene
- Projektansøgningen indeholder et for stort fokus på studier og for lidt fokus på teknisk implementering og demonstration (implementeringsaktiviteter fremfor præsentation af generel viden)
- Innovationspotentialet for projektet står ikke så klart som ønsket

Det skal nævnes, at ansøgningen ligeledes roses for mange aspekter af projektet. Herunder kan nævnes:

- Placeringen af projektet på Bornholm
- At Bornholms Regionskommune har en så fremtrædende rolle i projektet
- Projektets evne til at opfylde EU-arbejdsprogrammets hensigt

Bornholms Regionskommunes vil løbende forholde sig imødekommende til lignende projekter, hvor det vurderes, at perspektiverne kan bidrage til at indfri de politiske ambitioner for den grønne omstilling.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 5: Mødeplan 2021 for Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Bilag

Mødeplan 2021 v. 4.9.2020

Åbent punkt

5 Mødeplan 2021 for Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

00.22.04A26-0011

Behandling	Mødedato	Åbent punkt	Lukket punkt
Særligt udvalg om klima og bæredygtighed	07-10-2020	5	

Hvem beslutter

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed beslutter.

Resumé

Udvalget skal fastsætte mødetidspunkt for møder i 2021.

Indstilling og beslutning

Servicechefen indstiller, at

- a) mødedatoerne jf. mødeplanen for 2021 tages til efterretning, under forudsætning af kommunalbestyrelsens godkendelse af mødeplanen den 17. september 2020
- b) mødetidspunktet fastsættes til kl. 15

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 7. oktober 2020:

Ad. a: taget til efterretning

Ad. b: godkendt

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen forventes den 17.9.2020 at godkende mødeplanen for 2021 for kommunalbestyrelsen, Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget og de stående udvalg. Af mødeplanen fremgår det, at Særligt udvalg om klima og bæredygtighed har møder følgende dage i 2021:

6. januar

3. februar

3. marts

7. april

5. maj

2. juni

25. august

29. september

3. november

1. december

I henhold til Lov om kommunernes styrelse § 8 stk. 3 kan kommunalbestyrelsen fastsætte regler om varigheden af sine møder. Dette samme kan ØPU og de stående udvalg.

Økonomiske konsekvenser

-

Supplerende sagsfremstilling

-

Punkt 6: Eventuell

Åbent punkt

6 Eventuelt

00.22.04A08-0002

Behandling

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed

Mødedato

07-10-2020

Åbent punkt

6

Lukket punkt

Særligt udvalg om klima og bæredygtighed den 7. oktober 2020:

Intet.